

Teharje

127/0
Tabor

BOG, NAROD, DOMOVINA!

BRITOLCI

BRITOLCI
 ...
 ...
 ...

HRIB

HRIB
 BARTOL MARJAN 02/02 1943
 BARTOL ANTON 02/02 1943
 BOGA ANTON 02/02 1943
 KNAPI ANTON 02/02 1943
 KNAPI STANCO 02/02 1943
 KUPAC JANEZ 02/02 1943
 BARTOL FRANKO 02/02 1943
 BARTOL FRANKO 02/02 1943
 KNAPI FRANKO 02/02 1943
 KNAPI FRANKO 02/02 1943
 FRIVAR FRANKO 02/02 1943

TRAVNIK

TRAVNIK
 RANEC IVANA 02/02 1943
 RANEC FRANKO 02/02 1943
 RANEC IVANA 02/02 1943
 CRBIC RADO 02/02 1943
 KNAPI FRANKO 02/02 1943
 RUT ANTON 02/02 1943
 RANEC ANTON 02/02 1943
 KNAPI ANTON 02/02 1943
 RANEC ANTON 02/02 1943
 RANEC ANTON 02/02 1943
 KLJIF MIRO 02/02 1943

SEGOVAVAS

SEGOVAVAS
 BARTOL ALOJZ 02/02 1943
 BARTOL ANTON 02/02 1943
 NINAR ALOJZ 02/02 1943
 NINAR ANTON 02/02 1943
 BOGA FRANKO 02/02 1943
 BOGA ALOJZ 02/02 1943
 STRELJAK IVAN 02/02 1943

SREDNJAVAS

SREDNJAVAS
 KORDIC JANEZ 02/02 1943
 KORDIC LUDOVIK 02/02 1943
 LAVEN ALOJZ 02/02 1943
 LAVEN LUDOVIK 02/02 1943
 LAVEN MIRO 02/02 1943
 RUT IVAN 02/02 1943
 ATILAHAR MIRO 02/02 1943

RETJE

RETJE
 DEELJAK FRANKO 02/02 1943
 TURE RADO 02/02 1943
 TURE ANTON 02/02 1943
 TOMELJ IVAN 02/02 1943
 RANEC ALOJZ 02/02 1943
 RANEC ANTON 02/02 1943
 TURA JANEZ 02/02 1943

PETI

PETI
 ...
 ...
 ...

NA TEM MESTU JE BIL ENAKI KOLEKTIV IN JE BIL TETARSKI
 ...
 ...
 ...

BOG, NAROD, DOMOVINA | PACEN IN DOMINO
 V DRUGEN LETU BANISTOJNE SLOVENIJE DRZAVE POSREDOVALI PARANI

Loški Potok

TABOR
 10-12 • 2004

VSEBINA

Končno vendar! Danes komunisti in nikdar več!! - Meta Roglič	145
Tragedija vrnjenih domobrancev je bil zločin stoletja - dr. Peter Urbanc	146
OF - drugo ime za partijo - Albert Svetina	150
Komunisti se ne bodo spremenili - Ivan Glušič	152
Obnovljena kapelica nad Hrastnikom - Ivo Žajdela	153
V Hrastniških rovih - Korošec	155
Apel brez odziva	157
Kučanova »resnica« - Ivan Glušič	158
Osvežimo si spomin - dr. Ljubo Sirc	159
Novogoričani - dr. Peter Starič	161
In memoriam - Marija Vodišek	163
Kdo je resnično izbrisan - Bogomir Štefanič ml.	164
Zgodba Jožeta Pora - Marija Majerič Poč	166
Duhovnik Danijel Halas žrtev komunistične zlobe - Vinko Škafar	172
Blagoslovitev znamenja Kristusa križanega - Franc Doblekar	174
»Narodno osvobodilna borba« - Korošec	177
Grahovo 24. 11. 194 - Našim mrtvim soborcem	178
Zločincem nikjer ne postavljajo spomenikov	179
Žrtvovanje bataljona - Albert Svetina	182
Milwaukee - 2004 - Mari Kolman	183
Umiranje na obroke - Gašper Blažič	185
Zgodovina, ki jo zanimajo dejstva	186
Naši osemdesetletniki	187
Tiskovna poročila - dr. Peter Urbanc	189
Odšli so	190
Darovali so	192

Oktober–December 2004 • Ljubljana

**KONČNO VENDAR!
DANES KOMUNISTI IN NIKDAR VEČ!!
V NEDELJO, 3. OKTOBRA 2004, JE
SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
NA DRŽAVNOZBORSKIH VOLITVAH
PREMAGALA LIBERALNE KOMUNISTE IN
BO Z NOVO SLOVENIJO IN SLOVENSKO
LJUDSKO STRANKO PREVZELA OBLAST!**

Na letošnjih volitvah je bila velika zmagovalka Janševa SDS, velika poraženka pa Ropova LDS

Glavni razlog za velik poraz LDS je nedvomno naveličanost volilcev nad dolgotrajno vladavino ene politične stran-

ke. Z ohranjanjem svojega vladajočega položaja in pridobivanjem politične moči je liberalna demokracija postala vse bolj zanimiva za najrazličnejše pribežnike in karieriste, s tem pa sta se širila klientelizem in korupcija v njenih vrstah.

Poleg tega je stranka skoraj onemela ob temah, ki jih je bila nekoč pripravljena braniti. Če k temu prištejemo še vzvišenost in aroganco, ki sta v javnosti postali kar nekakšen sinonim za velik del vladajoče garniture, je jasno, da stranko avtobusni sprehodi in prepevanje po terenu v zadnjem mesecu pred volitvami niso mogli ohraniti na oblasti.

Meta Rogljic

TRAGEDIJA VRNJENIH DOMOBRANCEV JE BIL ZLOČIN STOLETJA

Slavnostni govor dr. Petra Urbanca
na domobranski proslavi v Midlandu - Kanada

Dragi rojaki!

25. julija letos so se ob ruski kapelici pod Vršičem poklonili spomenu ponesrečenih ruskih vojakov, avstrijskih vojnih ujetnikov, ki jih je zasul snežni plaz leta 1916. Bilo jih je skoraj 100.

Svečanost je povečala prisotnost govornika, predsednika vlade RS

gospoda Antona Ropa, ki je poudaril, da je kapelica mesto *opomina, spomina in združevanja*. Prav je, da se obuja spomin na nesrečne žrtve.

Vendar pa letos v Rogu, na kraju mučeniške smrti tisočev domobrancev in civilistov, ob navzočnosti velike množice rojakov ni bilo »našega« predsednika Ropa, ali vsaj kakega drugega njegovega ministra slovenske vlade!

Primerjava obeh komemoracij, Vršič - Kočevski rog, je nerazumljiva.

Pod Vršičem je umrlo sto Rusov v nesreči zaradi

snežnega plazu, in te je s svojo navzočnostjo počastil tudi predsednik slovenske vlade.

V Kočevskem rogu pa je bilo število žrtev 100-krat večje. Tu je bili pobita množica izstradanih, ponižanih in mučenih SLOVENSKIH žrtev, pa se predsednik slovenske vlade, gospod ANTON ROP, ni utegnil vsaj skromno prikloniti!

Te žrtve so bili naši najdražji: bratje, sestre, očetje, dedje, matere in otroci, ki so umirali v zaminiranih brezni, nekateri še živi, in ki jih je oblast hotela skriti za večno, kajti strah je je bilo groznega zločina.

Ti nekdam mladi fantje so v najtežjih okoliščinah branili narod pred rdečim terorjem in hoteli preprečiti najbolj krvavo diktaturo po vojni.

Neodpuščljivo je dejstvo, da se slovenski predsednik komemoracije v Rogu ni udeležil in da tega največjega zločina javno ne prizna in ga ne obžaluje.

To bi bil pomemben korak k narodni spravi. Toda tej oblasti ni mar tako potrebne sloge v narodu, važna jim je oblast, tako kakor njihovim predhodnikom. Ne ozirajo se niti na odločbo Sveta Evropske skupnosti, ki zahteva od bivših komunističnih funkcionarjev, da v okviru možnosti popravijo krivice in se oddaljijo od sedanje oblasti.

Pred 13 leti je bil bivši predsednik Kučan prisoten ob prvi komemoraciji v Rogu, vendar ne kot pravna osebnost, temveč kot nekdo, ki je trpel krivico ob slovenski državljanski vojni:

»Tu smo se pobijali, tu so nas pobijali« je dejal Kučan. Imeli smo občutek, da smo mi izvršili genocid.

Mnogi mladi Slovenci pridete na ta kraj iz spoštovanja in iz solidarnosti do naših pokojnih. Vam je bilo prihranjeno doživljanje groznih časov v letih 1941–1945.

Naj vam razložim, zakaj se je leta 1942 narod z orožjem uprl rdečem terorju.

Ivan Maček - Matija, poveljnik OZNE
(vir: *Demokracija*)

Komunistična partija je načrtno izrabila stanje ob tuji okupaciji Slovenije za izvedbo svoje načrtovane komunistične revolucije. V obdobju od aprila 1941 do 22. junija 1941 so bili sovjetski in slovenski komunisti prijatelji nemških nacistov, po pogodbi, sklenjeni v Rusiji, 23. avgusta 1939.

Slovenska partija je tedaj tesno sodelovala z nemškimi nacisti. Najvišji funkcionarji poznejše komunistične OF in revolucije so bili v službi nemškega Gestapa in so sodelovali v selitveni komisiji v Šentvidu: Aleš Stanovnik, dr. Jože Vilfan, dr. Pokorn. Poznejši visoki komunistični admiral Bovet in komunistični notranji minister sta bila vidna člana nacistične mladinske organizacije Hitlerjugend. Ob napadu Hitlerja na Sovjetsko z vezo, 22. 6. 1941, pa se jim je vse obrnilo na glavo. Včerajšnji prijatelji so postali sovražniki, ker jim je Stalin tako zapovedal, toda ne sovražniki nacistov, temveč sovražniki zavednih slovenskih narodnjakov in poštenih Slovencev, ki so narod svarili pred spretno, zavajajočo masko OF za izvedbo komunistične revolucije.

»Osvobodilna fronta« (OF) je bila sinonim za zavajanje okupiranega naroda. Njeni organizatorji - komunistična partija, pa je začela izvajati nasilje z lažjo, ustrahovanjem in umori.

Italijanski okupator je, namesto da bi nastopil proti takemu terorju, s teroristi sklenil dogovore, ki so jamčili njegovo varnost in varnost komunistov.

Edvard Kardelj, vodja komunistične revolucije, je pisal jugoslovanskemu komunistu Titu spomladi 1942: »V mojem sektorju na Dolenjskem aretiramo tedensko povprečno dvajset ljudi, jih odvedemo v gozdove in likvidiramo.«

Predno je prišlo do nujne samoobrambe, je bilo pobitih že več kot 1500 rojakov.

Kdo so bile te žrtve? Duhovniki, župani in politiki, študentje, verni in poštene kmetje, delavci, cele družine, z otroci vred.

Kardelj je dal pismeni nalog komunistom, da naj likvidirajo vse za orožje sposobne moške, ki niso kazali zanimanja za komunistično revolucijo.

Prestrašeno prebivalstvo je prosilo še živeče politike, Cerkev in re-dke predstavnike vojske: »Storite nekaj proti terorju, ali pa nam priskrbite

orožje, da se bomo branili sami.« Ko pomoči ni bilo od nikoder, so šli vaščani Šentjošta na Notranjskem prosit Italijane, naj jim dajo možnost, da se bodo branili sami.

Zmago Jelinčič, slovenski levičarski politik, je nedavno dejal ob soočenju na TV glede hrvaškega nasilja v Piranskem zalivu: »Če nam kdorkoli lahko pomaga, ga moramo poklicati na pomoč«.

Okupator je dolgo okleval na prošnje obupanih prosilcev, končno pa je pristal in dal fantom najslabše orožje.

Ta pomoč »kogarkoli« pa komunistom seveda ni šla v račun.

Nemci domobrancem niso prišli na pomoč. Tak primer je Turjak, ki so ga napadali partizani skupaj z Italijani, pa tudi Grahovo in Črni vrh.

Kljub temu so bili domobranci v boju uspešni, posebno njihovi udarni bataljoni. Slovenija je bila praktično očiščena komunističnih skupin, ki so se, maloštevilne kot so bile, skrile v globoke gozdove, dokler niso ob koncu vojne prihrumeli ruski, bolgarski, romunski in madžarski boljševiki ter preplavili našo deželo. Domobranci in civilisti smo iskali azil v Avstriji in Italiji.

V Avstriji je komunistom naklonjeno angleško vojaško vodstvo z zvijačo vrnilo slovensko domobransko vojsko, kjer so jo komunisti, po sestradanju, zasramovanju in mučenjih, zverinsko pobili.

Tragedija vrnjenih domobrancev je zločin stoletja!

To ni bila tragična napaka, kot so zadevo imenovali v angleškem parlamentu.

Pravica azila je osnovna človekova pravica, ki je nobena mednarodna pogodba ne more odpraviti.

Doma komunisti priznavajo ta zločin. Toda zanj ni ne obžalovanja,

Častna straža Slovenske vojske
v nedeljo pred spomenikom
v Teherjah

pa tudi ne odgovarjajoče poprave krivic. To dokazuje, da s komunisti ne more biti sprave.

Sprava mora nujno vsebovati priznanje krivde in obžalovanje. Današnja oblast skuša ponuditi le neko opravičilo, kjer dolži vse udeležence, »ki so začeli medsebojno borbo«, da so enako krivi.

Vsi pa dobro vemo, posebno še komunisti sami, da je edini krivec za slovensko tragedijo rdeči teror, v okviru zločinskega načrta komunistične partije Slovenije.

Slava spominu pomorjenih domobrancev in vseh drugih žrtev!

(govor je prebrala gospa Emica Pogačar)

OF – DRUGO IME ZA PARTIJO

Po Dolomitski izjavi so bili Krščanski socialisti popolnoma izolirani. Po izjavi so se še malo držali, bili pa so že ožigosani kot nezanesljivi. Partija jih je sprejemala, toda pod strogim nadzorstvom, da niso mogli razdirati enotnosti. Že takrat je v svoje vrste partija zvalila nekatere njihove vidnejše predstavnike, ki so nato še dolgo igrali dvojno vlogo in se na zunaj šteli za Krščanske socialiste, čeprav to že dolgo niso bili več.

Partija je želela pridobiti Krščanske socialiste, ki so bili v vrhu OF. Ti so se ji postopoma v veliki večini priključili.

Ko sem delal samo po partijski liniji, še dolgo časa nisem vedel, da so bili nekateri od njih že člani partije, vendar pa se mi je čudno zdelo, da se je na čisto partijski prireditvi pojavil človek, ki je bil znan kot krščanski socialist. Dolgo si nisem znal razlagati, zakaj so iz Centralnega komiteja na zaupne partijske in nato oznovske proslave vabili samo izbrane predstavnike Krščanskih socialistov. Seveda so bili zvesti člani partije, čeprav ilegalno. To je bilo v strogi tajnosti, zato da so se lahko

še naprej predstavljali za Krščanske socialiste, legalno pa so že bili člani partije.

Z Dolomitsko izjavo so Krščanski socialisti izgubili še tisto skromno organizacijsko samostojnost, ki so jo imeli do takrat. Bili so potisnjeni popolnoma na rob, uporov ni bilo. Partija je s tem v OF v začetku leta 1943 prevzela popolno diktaturo. Kolikor ni že prej odločala sama, je od podpis Dolomitske izjave naprej imela za to vsa pooblastila.

S tezami partijskega boja proti Krščanskim socialistom so ostro nastopili predvsem Maček, Kidrič in Kardelj. Ta vrh partije je imel vso oblast trdno v ro-

kah. Vodstvo je postalo bolj stalinistično kot sam Stalin. OF je bila komaj še na papirju, brez vsakega vpliva, vse je vodil vrh partije. Po Dolomitski izjavi v OF ni bilo več zaveznikov. V partiji so Krščanskim socialistom povedali, da niso več stranka in zato tudi nič ne pomenijo. **OF je končno postalo drugo ime za partijo.**

Partija je vodilne Krščanske socialiste obsojala kot kršilce enotnosti; ni jim pustila nobenih funkcij, niti na terenu niti v vojski.

Partija se je odločno postavila na stališče, da je avantgarda in da ne dovoli v svoji organizaciji nobene druge stranke. To je bila popolna partijska diktatura, ki se je pozneje prelevila v diktaturo Ozne.

Pri mojem partijskem delu na terenu sem moral še posebej paziti na Krščanske socialiste in na Sokole, ki so poskušali vzpostaviti svojo linijo.

Po Dolomitski izjavi sem v odnosu partije do OF zaznal izostren

Edvard Kocbek je leta 1942 za svoje revolucionarne somišljenike in s tem tudi zase zapisal, da "ima pravico biti neusmiljen, sme vzeti življenje posamezniku in odkloniti ozire na osebne kvalitete in namene". Kocbek (tretji z leve) med svojo tovarišijo; četrti je Edvard Kardelj. (vir: *Demokracija*)

ideološki pristop. Pred izjavo ni bilo nobene ovire, če je bil kdo veren ali če je hodil v cerkev. Z Dolomitsko izjavo pa je bilo tega konec. Pritisk na Krščanske socialiste ni bil samo v vrhu, ampak tudi na terenu, ker je partija začela sumničiti. Krščanski socialisti so postali »narodov sovražnik«, kajti tisti, ki so prestopili v partijo, so veljali za neiskrene, ker so se skrivali in niso se upali povedati, da so postali člani partije.

Albert Svetina

Ivan Glušič

Komunisti se ne bodo spremenili

Tudi po vstopu Slovenije v EU ni zaznati premikov iz nenormalnega v normalno družbeno politično stanje.

»Parlamentarna demokracija« je le navidezna in služi vladajoči oligarhiji za uspešno zavajanje slovenske javnosti in za zunanji ugled.

Imamo »neodvisne« medije, ki pa so 90-odstotno le trobilo liberalnokomunistične vladajoče kaste. Namesto da bi se liberalni oblastniki posvečali delu za skupno blaginjo, za kar so bili izvoljeni, delijo dobrine, dobre službe in nagrade tistim, ki so sprejeli kumrovsko vzgojo in čebinsko doktrino.

Za sodno oblast v Sloveniji je značilno, da se obnaša tako, kot da žrtev komunizma sploh ni bilo, zato tudi storilcev, mučiteljev, morilcev in tistih, ki so poboje ukazali, sploh ni bilo. Sodstvo ne rehabilitira krivično obsojenih in vztrajno zavrača tudi obnovo sodnega procesa proti ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ker bi se tako razkrinkala nekdanja zločinska revolucionarna sodna oblast.

Imamo varuha človekovih pravic, v katerem vidijo svojega zaščitnika: hudodelci, teroristi, kriminalci in lopovi vseh vrst, kar je edinstven primer v Evropi.

Imamo pravico referendumskega odločanja, a kaj, ko ustavno sodišče raje ugodí v kapitaliste preoblečenim komunistom kot referendumski volji volilcev. Izglasovani referendum o zaprtju večine trgovin ob nedeljah, potrjen v Državnem zboru, je Ustavno sodišče zadržalo.

Imamo nevtralnó šolo in šolski minister nas poučuje, da so naše državne šole najboljše in za vzor šolam v EZ. Verjetno je ta šola

»najboljša« zato, ker so naši rdeči poslanci z zakonom prepovedali verski pouk v šoli, ki ga imajo v šolskem predmetniku skoraj vse države EZ, saj daje učencem poleg znanja tudi moralno vzgojo in srčno kulturo. Ker ministru Gabru ni mar moralna vzgoja, je dal poklicati v šole varnostnike, ki naj bi reševali posledice nemoralnega vedenja.

Usodna samoprevara je, če mislimo, da se bodo komunisti kdaj spremenili.

Ivo Žajdela

OBNOVLJENA KAPELICA NAD HRASTNIKOM

Na Starem Hrastniku so obnovili kapelico, ki bo stala v spomin vsem, ki so jih komunisti po vojni pomorili v neposredni bližini tega kraja.

Kapelico je blagoslovil župnik z Dola pri Hrastniku, Franc Ornik. Na žalostnem kraju se je zbralo kljub slabemu vremenu precej ljudi, posebno Šentjernejčanov, ki skrbijo za grobišče nad Hrastnikom.

Somaševanje je vodil šentjernejski dekan Anton Trpin, ki se je v nagovoru med drugim vprašal: »Smo si že dali jasen, odločen in dokončen odgovor? Smo še vedno v skušnjavah, da kolebamo med tistimi, ki jih imajo za zločince in izdajalce ali kaj podobnega?

Danes smo v nekem čudnem položaju. Soočamo se z brezobzirno družbo, ki ne priznava več ne greha ne kreposti, ne zločina ne pravice. V ospredju je oblast in moč. V tako razvrednotenem življenju je uspelo zastrupiti ozračje in miselnost ljudi, da so skoraj pozabili na svojo zgodovino, svoje pokolenje in svojo življenjsko pripadnost. Najbolj žalostno pa je, da je vladajoči kasti uspelo vcepiti, tudi kristjanom miselnost s parolo: **Pustimo preteklost, glejmo na prihodnost!**

Ta zavajajoča miselnost je močno prisotna v današnjem človeku. Res je, in za kristjana še posebno velja, da smo vsi ljudje absolutne prihodnosti, s tem pa nikakor ne smemo pozabljati svoje zgodovine, saj jo živimo in nosimo vsak dan s seboj. Brez spoznavanja in vrednotenja svoje zgodovine ne moremo prav živeti svoje osebne ali narodove prihodnosti.

Kapelico je blagoslovil župnik Franc Ornik (vir: *Demokracija*)

V kapelici je freska Žalostne Matere božje, ki je povzeta po podobi iz Pustove kapele na Brnici, kjer so leta 1945 iz tovarnjakov vlekli žrtve tega morišča.

Predsednik NSZ Anton Drobnič je poudaril, da se je nad Hrastnikom zgodil strašen zločin. Smo dediči mučencev in delati moramo tako kot bi delali oni, če bi ostali živi. Moramo znati oceniti ravnanje slovenske vlade, ki skriva zločine. Vlada tem žrtvam še ni dala ničesar.

V zvezi z gornjim člankom objavljamo v nadaljevanju pismo uredništvu z izjavo partizana iz Teharij:

Dragi prijatelj Ivan,
pozdravljen! Res preživeti Teharje je bilo nekaj enkratnega. Sotrpini v Teharjah so trdili, da pekel gotovo ni nekaj tako strašnega.

Ko sem prebil ta pekel in povojna leta ter končno čudežno prišel spet na Koroško, sem se podal v Spittal ob Dravi, ker so mi rekli, da je tam mnogo Slovencev. Res sem tam našel Janeza Skola, ki se ga morda spomniš iz Štajerskega bataljona. Tam sem bil dva meseca, nato pa sem šel na žago v Moeltal. Tam je delal tudi partizan Vanč Zupan, ki je pribežal na Koroško. Nekoč mi je začel pripovedovati, da je bil v Teharjah, kjer so domobranci bili kot zajce. Pritrdil sem mu, da vem, ker sem bil tudi sam v Teharjah. Hotel je vedeti, pri kateri edinici, pa sem mu rekel, da sem bil na drugi strani ograje. Pričel se je prepirati z mano, ker niti ni vedel, da so jih nekaj izpustili domov: » To ni mogoče, ker so vse odpeljali v rov Sv. Barbare. Tam jih niti streljali niso. To je bila strašna smrt.«

(Op.: Ta rov je imel globok jašek, s premerom okoli osem metrov. Žrtve so nagnali žive v jašek, od koder ni bilo rešitve, vhod v rov pa so potem po vsej moriji zazidali.)

Pozdrav F. Z. (Naslov je v Uredništvu.)

V Hrastniških rovih

*Nekje v dolini
so tovornjaki obstali,
naloženi z žico zvezanimi
skeleti;
zajeti v zanko
stekleno krvave noči.*

*Žica reže v zapetju,
prsti so odmrli
in nalomljene kosti
skele v spoznanju:
»Joj, vsega so me strli.«*

*Kako bodo te roke
še kdaj orale, kosile,
pri cerkvi zvonile?
Kako bom hodil na vas
in te ljubil, dekle?*

*Z brcami, kopiti
in kriki prostakov
jih mečejo s tovornjakov
pijane,
podivjane zveri.*

*Trgajo jim
še zadnje ušive cape,
sekajo čevlje,
izbijajo čeljusti
z zlatimi zobmi.*

*Znova udarci poganjajo
krvavo procesijo,
nago in boso
preko griča na roso
robidovja
in kamnite poti.*

*Ko jih objela
je vlažna tema tunela,
se umirila je sla
krvave noči.*

*Razbita, naga telesa
zvezanih rok
slepo hite
bosih nog
v rov steklene teme.*

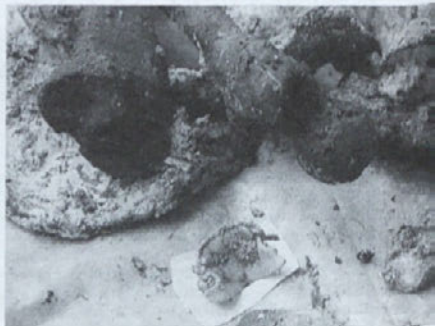
*Vanj se vžigajo
snopi žarometov,
ki jih v globino pode:
»Naprej, le naprej!«
Tam več ni udarcev,
ne psovka, ne krvi!*

*Okostnjaki hite,
kot da življenje love.
Hropejo, padajo vznak..
Žejna, krvava usta
prosijo vode
v blatu močeradov in spak.*

*Nič več jih noge ne drže,
objeti čez pas
po kolenih drse
okoli oltarja
pred žrtvenik
v poslednji vik:
»Kriste, reši nas!«*

*Potem - -
potem zmanjka jim tal -
padajo v žrelo globine,
brez strela v tilnik,
kakor sadeži v kad
moreče temine.*

*V globini umirajo vzdih
med gomazenjem
nagih, krvavih teles.
Zvezane roke stezajo v temo.
V stoku polomljenih udov
se meša njih glas:
»O, Bog, tu smo
živi pokopani!
Marija, reši nas!«*

APEL BREZ ODZIVA

Državni zbor še nikoli doslej ni bil zmožen priznati, da je bila med drugo svetovno vojno in po njej v Sloveniji komunistična revolucija, da je bil med letoma 1945 in 1990 na oblasti totalitarni sistem ter da so za vse žrtve med - in povojnih pobojev odgovorni nosilci tedanjega komunističnega režima.

Za zločin proti človeštvu, katerega posledica je več kot sto tisoč trupel, zakopanih na slovenskem ozemlju, nihče kazensko ne odgovarja. Državni organi niti niso hoteli preiskovati tega zločina še dolga leta po padcu komunizma. Šele ko so jeseni 2001 v opuščnem bunkerju blizu Slovenske Bistrice odkrili prikrito grobišče iz leta 1946, se je vladna koalicija dogovorila za dostojen pokop vseh žrtev med - in povojnih pobojev ter za izenačitev grobov padlih na obeh straneh.

Temu so se uprle večinske poslanske skupine LDS, ZLSD, Desus in SNS ter dosegle, da je vladna komisija lani spomladi napis na nagrobnikih spremenila v »žrtve vojne in povojnih usmrtitev.« Zakon je bil sprejet s preglasovanjem opozicijske koalicije Slovenije, ki je opozorila, da so predlagani napisi neustrezni in zavajajoči.

Pol leta pozneje je opozicijske očitke podprl filozof Tine Hribar. Opozoril je, da do povojnih umorov še nismo zavzeli čistega odnosa, niti jih nismo imenovali s pravim imenom in tako žal še danes »padajo iz omar« kosti nepokopanih mrtvecev, mrtvecev brez grobov. Prav tako napis, ki je bil sprejet, ne ustreza resnici.

»Ne gre za usmrtitve, usmrtitve so samo pravni uboji, gre za protipravne poboje. Ne moremo torej govoriti o usmrtitvah, gre za umor in nič drugega.«

Hribar je pri tem pripomnil, da sprave ni mogoče vsiliti. »Kdor govori v imenu tistih, ki so izvršili zločin, nima pravice zahtevati sprave. Lahko samo prosijo za odpuščanje. Če bodo naredili to, bo mogoča sprava, prej pa ne. Treba je privoliti v resnico, vse preostalo je nasilje. Tudi laž, ki je uzakonjena, je laž.«

Prvega junija je vladna komisija javno predstavila predlog spremembe 16. člena zakona o žrtvah vojne in revolucije. Podpredsednica komisije Spomenka Hribar je pojasnila: »Usmrtitev je realizacija smrtne kazni

po sodnih postopkih; napis je zato neustrezen. Ljudje so bili pobiti na podlagi zunajsodnih likvidacij, torej revolucije.«

Čeprav je komisija pobudo vladi poslala že aprila, ta pa jo je odstopila ministrstvu za delo in socialo, do danes še ni prejela odgovora.

Ivan Glušič

KUČANOVA »RESNICA«

Nekdanji komunistični predsednik je imel slavnostni govor na partizanski prireditvi, 11. julija, v Baški grapi. To je bil predvolilni govor, v katerem je slovenski narod razdelil na dva tabora – na take in drugačne, na dobre in slabe, na naše in ne naše. Obenem je slovensko javnost

podučil, komu naj zaupa svoje volilne glasove. Za vse, ki poznamo razmere v Sloveniji in smo preživeli razburkano preteklost, so bile Kučanove trditve sporne, krivične in žaljive. Sicer je pa kar prav, da je Kučan povedal svojo resnico, da je zanj komunizem še vedno vrednota, čeprav je propadel.

Značilno je njegovo tolmačenje resnice o naši polpretekli zgodovini v času okupacije in komunistične revolucije, ki je pomorila nad deset tisoč Slovencev, pa jih Kučan ni niti omenil. Njegov borbeno nastrojen govor je izzvenel kot besedni juriš na žrtve komunizma.

Pri Kučanu ne gre za nepoznanje zgodovinske resnice, gre mu za zavajanje slovenske javnosti. Znano mu je, da so partijski vosovci - zločinska gverila - takoj zaznali

Spomenik revolucionarju sredi trga v Žalcu
(vir: *Demokracija*)

ugodne pogoje za vzpon v času okupacije, začeli so svoje krvave orgije s pobijanjem in mučenjem lastnih rojakov. Na tisoče in tisoče so jih pobili preden je bil proti komunistom sprožen en sam strel. Se torej še čudimo, zakaj so se fantje na vasi uprli tem zločinskim bandam? Ali imajo morda komunisti oblast nad človeškim življenjem? Te pravice nima nihče, zato je bil upor proti komunistični gverili upravičen in legitimen. Nobenega upora ne bi bilo, če bi ne bilo nasilja nad Slovenci! Kolaboracija pomoči je bila prisiljena, nasprotno od komunistične, ki so v kolaboraciji s Hitlerjem sabotirali jugoslovansko kraljevo vojsko in njemu na čast ustanovili Protiimperialistično fronto (PIF).

dr. Ljubo Sirc

Osvežimo si spomin

MAURICE THOREZ, francoski komunist, je pozval francoske vojake, naj dezertirajo iz vojske, brž ko se je vojna začela. To je storil po Stalinovem ukazu, da naj se Francozi ne bore proti Hitlerju. Thorez je zato pozneje pribežal k Stalinu, ker so ga francoske oblasti hotele aretirati kot veleizdajalca.

Ta čas je bil Hitler Stalinov prijatelj, v skladu s pogodbo Molotov - Von Ribbentrop.

Ne samo to, Stalinova vojska je hkrati s Hitlerjem vdrla na Poljsko in na Baltik ter po Stalinovem ukazu začela moriti poljske oficirje, ki so se bojevali proti Hitlerju.

Ko pa se je nacistična vojska obrnila na proti Zahodu, je uživala polno gospodarsko in politično podporo Sovjetske zveze. Slovenski komunisti so v tem času demonstrirali za »mir« in proti zahodnemu imperializmu.

Jugoslovanski (vključno slovenski) komunisti so bili prav tako nori. Namesto da bi tedaj ko je Jugoslavija padla začeli boj proti okupatorju skupaj z drugimi, so, kot je zapisal Djilas, delali načrte, kako bi napadli četnike, ki so se začeli zbirati v gorah.

Šele 22. junija 1941 je postal boj proti Nemcem strašna nuja za

“Ilegalec” pred notranjim ministrstvom v Ljubljani. Kip je posvečen medvojnim vosovskim morilcem.
(vir: Demokracija)

komuniste, ko jim je ukazal Stalin, »da se je treba bojevati ne glede na žrtve,« vendar se je ta nuja sprevrgla v razredno vojno. Pobijali so nasprotnike komunizma doma.

Ne smemo pozabiti, da so se Koča Popović, Milovan Djilas in Vlado Velebit pogajali z Nemci za primirje, zato da bi se Titovci lahko docela posvetili pobijanju četnikov.

Kot »vzoren boj proti okupatorju« je treba prikazati zgodovinsko dejstvo o tem, kaj se je zgodilo ob poljski vstaji poleti 1944 v Varšavi. Ker Stalin ni hotel, da bi poljska domača vojska, ki se je bojevala vsa leta proti Hitlerju, pripomogla h končni osvoboditvi, se je sovjetsko vojaštvo pred Varšavo ustavilo in omogočilo, da so Nemci tedaj pobili preko 200.000 Poljakov.

V Sloveniji so bili številni zavedni partizani, ki so jih komunisti sami pokončali, tako na primer fantje, ki jih je Mitja Ribičič dal pobiti na Pohorju, po raznih enotah pa drugi politični komisarji. Primorske

padalce iz Afrike je Ozna pobila že po vojni. Ali te in njihove družine Kučan prišteva k svojim privržencem?

Vse to Milan Kučan dobro ve, saj so ga njegovi predpostavljeni, kot sta bila Maček in Ribičič, nedvomno poučili, da je ubijanje in varanje ne samo dovoljeno, marveč zaukazano, kadar gre za komunistično oblast.

Pošteno bi bilo, če bi Milan Kučan priznal, da je tako, namesto da prek Foruma 21 ponuja svojo modrost. Če se že Kučan ne more spametovat, se bodo pa Slovenci!

NOVOGORIČANI

Nekaj tednov pred zadnjim potresom sem pri izviru Soče srečal skupino starejših Novogoričanov. Ko smo se malo razgovorili, sem jih kar naravnost vprašal: »Pa kaj ga Novogoričani biksate s tistim napisom NAŠ TITO tam gori na Sabotinu?« Pojasnili so mi, da je Tito del naše zgodovine.

Odgovori sem jim, da je tudi Hitler del nemške zgodovine, pa vendar nikjer v Nemčiji ni več kakega Adolf Hitlerja Platza, pa tudi kak njegov spomenik bi tam zaman iskali.

Razumljivo je, da je zaradi dvajsetletnega trpljenja pod fašizmom tamkajšnje prebivalstvo močno naklonjeno tistemu, za katerega menijo, da jih je odrešil in priključil matičnemu narodu. Po vendar je na oni strani meje ostalo še kakih 80.000 Slovencev, takoj po vojni pa jih je bilo še precej več.

Tik preden je moral Tito oditi na svoje zadnje zdravljenje v ljubljanski Klinični center, je povedal nekaj podrobnosti o svojem sestanku z Winstonom Churchillom, 12. avgusta 1943 v Neaplju. Tudi Churchill omenja ta sestanek, kjer je Tito privolil v vsakršno sodelovanje. Zato so ga Britanci oskrbovali z orožjem in opremo vse do konca vojne.

Ko je Tito začutil, da se mu iztekajo dnevi, je povedal še to, da mu je takrat Churchill obljubljal staro avstrijsko mejo z Italijo. Ta je potekala tako, da sta bila Trbiž in del kanalske doline v Avstriji. Približno od Predela naprej pa do Brd je meja potekala enako kot danes. Od Brd proti jugu pa je na avstrijski strani zajemala Krmin, Gradišče, Ronke Červinjan in se spustila do morja sredi Gradeškega zaliva. Gradež, Trzič (Monfalcone) in Trst so bili torej v Avstriji.

Ker so na teh območjih živeli večinoma Slovenci, bi, če bi Churchill po vojni izpolnil svojo obljubo, ostalo na italijanski strani zelo malo naših rojakov.

Po sestanku je Tito odletel na Vis in od tam v Moskvo, na posvet s Stalinom. Tam je »izposloval,« da so Sovjeti preusmerili prodor južnega krila svoje vojske proti Beogradu, namesto proti Budimpešti. Zato je bil

Beograd »osvobojen« že oktobra 1944. V Beogradu se je Tito »ustoličil« in Churchill je spoznal, da ima samooklicani jugoslovanski diktator Britance le toliko za zaveznike, kolikor potrebuje njihovo pomoč.

Sedmega marca 1945 je bil sklenjen sporazum Tito – Šubašič, ki pa ga Tito že od vsega začetka ni spoštoval.

Ko je Churchill ugotovil, da hoče Tito v Jugoslaviji vzpostaviti »sovjetsko republiko,« je sklenil, da bo zadržal vpliv Sovjetov čim bolj stran od Zahoda.

Sovjeti so v zasedenih državah takoj vzpostavili svoje satelitske vlade, čeprav je Stalin na sestanku v Jalti obljubil Churchill in Rooseveltu, da bodo v tistih državah svobodne volitve. Vse to je vodilo Churchilla k temu, da je njegova obljuba Titu o staro avstrijski meji splavala po vodi.

Vzemimo čisto hipotetično: če bi se bil Tito resnično bojeval za svobodo, ne pa da je izkoristil okupacijo za komunistično revolucijo in za priključitev Jugoslavije k sovjetskemu bloku (v letih 1945-1948), Churchill ne bi imel razloga, da bi prelomil obljubo.

Če bi Slovenci imeli Trst, kot je takrat obljubil Churchill, se danes ne bi prerekali s Hrvati zaradi izhoda na odprto morje. Več morske obale in celoten Piranski zaliv pa bi imeli, če Kardelj polotoka Savudrije, ki spada v piranski kataster, ne bi bil prepustil Bakariču. Toda komuniste takrat to ni brigalo, »saj bo itak vse naše – sovjetsko!«

Potem, ko smo vse obljubljeni zaradi sovjetskega vpliva izgubili, smo od Angležev in Američanov dobili 25 milijonov dolarjev za zgraditev nadomestnega pristanišča Koper, vendar so ti milijoni usahnili v Beogradu. Številna posredovanja, da bi jih dobili nazaj, so ostala brez odgovora in Slovenci smo pristanišče Koper morali zgraditi iz lastnih sredstev.

Ali vse to Novogoričani vedo?

**Brestanica - Ženska mučenja
in zapori**

DOŽIVET SVETI VEČER,
PA BLAGOSLOVA
V ZDRAVJU IN SREČI
ZA NOVO LETO
VSEM NAROČNIKOM
IN PRIJATELJEM
VOŠČI ZDPB TABOR
IN KONZORCIJ GLASILA!

In memoriam

*Prijateljici Pavli! »Ena se tebi je želja spolnila,
v zemlji domači da truplo leži«*

Nismo se poznali dolgo, pa je bilo dovolj teh nekaj kratkih let našega prijateljstva, da smo Te vzljubili in spoznali Tvoje duševno bogastvo.

Pol stoletja si živela v izgnanstvu v daljni Argentini. Tam sta z Ivanom ustvarila družino, dva otroka, ki sta ju vzgojila v slovenskem duhu, tako da sta tudi onadva vzljubila domovino svojih staršev. Po osvoboditvi Slovenije je vzniknilo trdno upanje, ki niti v preteklosti nikoli ni umrlo, da se bo družina vrnila v nekdanj izgubljeno domovino, ki ji po vseh človeških in naravnih zakonih pripada.

Prišla si, preživela nekaj srečnih let skupaj z zvestim spremljevalcem možem Ivanom, z otrokoma, njihovima družinama in z iskrenimi prijatelji, ki Te bomo, verjemi draga Pavla, zelo pogrešali. Prezgodaj si odšla od svojih dragih in od mnogih prijateljev.

V spomin naj nam vsem ostane Tvoj tako prisrčen smeh. Take se Te bomo vedno spominjali.

V imenu vseh, ki te imajo radi,

Marija Vodišek, Ljubljana

Bogomir Štefanič ml.

KDO JE RESNIČNO IZBRISAN

Na Združenje žrtev komunističnega nasilja Slovenije prihaja v zadnjem času čedalje več pisem, dopisov in telefonskih vprašanj: »Zakaj za nas ni pravice; zakaj smo zavržene žrtve druge svetovne vojne?« Kdo so ljudje, ki zastavljajo takšna vprašanja?

»To so otroci, ki so jim partizani pomorili enega ali celo oba starša, brate, sestre, stare starše. Ti otroci, in sploh žrtve med vojno, nimajo nobene pravne zaščite, kajti zakon o popravi krivic obravnava samo tisto, kar se je dogajalo po 15. maju 1945.

»Vsi ti, takrat mladoletni otroci, ki so doživljali vojne grozote, so imeli starše, stare starše, dom, brate in sestre.

Nekatere so najprej pobijali in zapirali okupatorji, potem pa še tisti, ki so nosili krvavo zvezdo in so pod krinko NOB izvajali revolucijo in sprožili medsebojno bratomorno vojno«. V Združenju žrtev komunističnega nasilja razlagajo,

»da se je vse to res dogajalo, ni nikakršnega dvoma; krivci in žrtve so znani.«

Stvari se kljub trditvam oblasti, in da živimo v pravni državi, ne premaknejo z mrtve točke, čeprav so prizadeti čisto konkretni ljudje, z imeni in priimki, zaznamovani s tragičnimi zgodbami.

Na eno od takšnih zgodb so bili pred pol leta opozorjeni najvišji predstavniki vlade, parlamenta, poslanskih skupin, varuha človekovih pravic, toda vse je naletelo na gluha ušesa.

Na njihove naslove so prišla pisma štirih še živih otrok Franca in Marije Bradeško, (Marije Marolt, Terezije Kržišnik, Franciške Kocjančič in Alojzija Bradeško).

Kaznovani zaradi vere. Najstarejša, takrat šestletna Marija se spominja, kako jih je oče 1. avgusta 1942 ponoči zbudil, ker je pri sosedu gorelo. Kmalu za tem je gorel še njihov kozolec. Živo se spominja, kako so hodili po hiši in jokali. Štirje otroci so se držali mame za krilo; v eni roki je imela dojenčka, v drugi roki pa hlebec kruha. Nato so partizani zažgali še njihovo hišo, tako da je v tistem trenutku celo kazalo, da bodo v njej vsi zgoreli. Potem so otroke kar zmetali skozi vrata.

Očeta je hčerka videla, kako je mrtev ležal zunaj pred gorečo hišo. Nanj se je podiralo goreče tramovje. Po strelu je padla tudi mama in vrgla dojenčka po tleh. Nato so mami še prerezali vrat. Starejša otroka so divji partizani nagnali v gozd z grožnjo: »Če ne izgineta, bomo še vaju!«

Mlajši dve, se spominja Terezija, sta potem iz skrivališča prihiteli k mrtvi mami in z okrvavljeno ruto zavili dojenčka. Tako sta ostali do jutra. Terezija se spominja, kako je najmlajša sestra Franciška ležala na mrtvi mami in nenehno jokala. Take so našli Italijani, ki so obvestili vaše stražarje v Šentjoštu, ti pa so jih odnesli v župnišče.

Ali so bili to ljudje, ki so tako delali z ljudmi?

Podobno grozljivo je bilo pri sosedu Šubiču, kjer je en otrok celo zgorel v hiši.

Živeli smo na majhnem posestvu in starša sta morala pogosto razmišljati, kaj nam bosta dala jesti. Morda je bila po takratnih merilih

Bradeškova mati z otroki pred pobojem 1. avgusta 1942

napaka to, da sta šla vsako nedeljo k maši? Ali je bilo to kaznivo dejanje, za katerega sta bila kaznovana z ubojem in požigom domačije, mi pa prikrajšani za starše in dom?

Sprašujem se, kako si lahko sedanja vladna struktura zatiska oči pred dokazljivimi dejstvi? To so vprašanja, ki bolijo že več kot 60 let!

Otroci pobitih staršev so povsem nemočni, ko trčijo ob zakonodajni zid, nepropusten za medvojne revolucionarne krivice.

»Ali je bolj nujno reševati problematiko izbrisanih kot reševati krivice iz polpretekle zgodovine?«

Kdo je bolj izbrisan, ali naši starši in z njimi mi, njihovi otroci, ki smo ostali brez staršev in živeli največ pri tujih ljudeh, prikrajšani za starševsko ljubezen in toplino doma, ali »izbrisani« priseljenci z juga?

Večkrat smo v otroštvu smo slišali zavrnitev: »Ti pa tiho bodi, ti nisi naš(a)...«, kar se je neizbrisno vtisnilo v nežno otroško dušo.

Če so prosili naši rejniki državo za kakršnokoli pomoč (šolske potrebščine, obleko, obutev), so dobili odgovor: »To niso vojne sirote!«

Kaj pa otroška duša ve, kaj in zakaj je vojna in čemu so se zgodile grozote, ki so jih uprizarjali partizani?

Mi se počutimo izbrisani, že vse življenje in smo ves čas prikrajšani za vse, kar je dano normalnemu človeku.

Bratje in sestre smo bili ločeni drug od drugega, ter čustveno in gmotno nenadomestljivo prikrajšani. Od države zahtevamo, naj popravi vsaj gmotno škodo, saj to, kar smo prestali, ne more popraviti nihče.

Dvakrat letno smo se srečavali na grobu svojih staršev. Vsi smo jokali in klicali mamo in ata. Med seboj se nismo poznali, ker smo živeli vsak na svojem koncu. Nič ne vemo o brezskrbni mladosti, polni iger in veselja!

Ali je kdo v tej deželi, ki nam bo popravil zadane krivice?

Marija Majerič Por

SPOŠTOVANI!

Priloženo vam pošiljam zgodbo Jožeta Pora, ki sem jo zapisala, kot mi jo je sam pripovedoval

Jože je izhajal iz številne družine Franca Pora, pekovskega mojstra v Zeleni jami, in njegove žene Helene, rojene Stare. Jože je imel pet bratov in pet sester. Bili so poštena in verna družina.

Takoj po koncu vojne so Jožeta aretirali na njegovem domu v Ljubljani, Bezenškova 17, in to 11. maja 1945.

*Na božičnem procesu 23. decembra 1945 je bil s svojim bratom Tone-
tom obsojen na 15 let zapora s prisilnim delom. Na številne prošnje je bil pomiloščen in izpuščen 8. aprila 1952.*

Jože Por se je rodil 5. januarja 1921 kot sedmi otrok v družini Por.

Po poklicu je bil diplomirani elektrotehnik.

Umrl je v Torontu v Kanadi 30. avgusta 1994.

Bilo je sredi decembra, leta 1951 v eni številnih jetniških sob v zaporih na ljubljanskem sodišču. Sobe so bile malo manj natrpane z jetniki kot leta 1945, ko so se jetniki dušili v slabem, vročem zraku, pozimi pa zmrzovali, ko so odpirali okna, ker jim je zaradi natrpanosti primanjkovalo zraka. Raje so zmrzovali, kot pa bi se dušili. Tople obleke in odev pa niso imeli.

Kdor je stopil v partijo, je moral najprej izpovedati svojo vero v Stalina in boljše vize.

V sobo je prišel nov zapornik. Kot vedno so se pozdravili in se predstavili. Ko je prišla vrsta na Jožeta, se je predstavil: »Por je moje ime.« Novodošli je malo pomislil, nato pa dejal: »Vaše ime mi je pa znano. V Uradnem listu sem bral, da ste pomiloščeni, kaj pa še delate tukaj?« Po Jožetovih žilah se je kri močneje zagnala, vendar je podvomil: »Morda pa je to brat Tone. Brat je odšel maja 1945 na Koroško, bil vrnjen v domovino ter sojen skupaj z Jožetom na Božičnem procesu. Zato je Jože vprašal novodošlega, če se spomni tudi krstnega imena. »Seveda« je rekel, »Jože Por.«

V Jožetu je vzkipelo. Več kot šest let že preživlja mladost v zaporih. Le kdo je tisti, ki ga muči in mu protizakonito odvzema prostost?

Ob prvi možni priložnosti je novico sporočil domačim. Brat Frenk, ki je napisal že nešteto prošenj za pomilostitev, se je lotil dela. Res je našel v Uradnem listu vest o pomilostitvi. Treba je bilo ukrepati hitro, pametno in premišljeno. Ko je Jože zvedel, da je novica resnična, se je začel pripravljati na izpust.

Pa vendar ni šlo vse tako gladko. Skrbelo ga je, da se je medtem morda zgodilo kaj, zaradi česar ga bodo še naprej zadrževali za debelimi zidovi in zaklenjenimi vrati.

8. aprila 1952 dopoldne pa je bil Jože poklican v upravnikovo pisarno. Ta je vstal izza mize in mu smeje prožil roko, rekoč: »Por, danes zvečer boste lahko šli v kino, prosti ste.«

Čeprav je Jože že dolgo čakal ta dan, se mu je skoraj zavrtelo v glavi. Na hitro se je poslovil od sojetnikov, pobral svoje skromne stvari, vse, kar je bilo uporabno, pa pustil svojemu bratu Tonetu ter v samih copatah stekel čez park pred sodnijo v Dalmatinovo ulico, na stanovanje brata Frenka. Tam so ga že pričakovali, saj so vedeli, da je bila prizivnica ugodno rešena.

Ko je veselo srečanje z domačimi minilo, se je Jože začel zavedati, kako tiho in prazno je postalo na njegovem domu. Starša sta se postarala po tolikem trpljenju. Spomnil se je časa pred vojno, ko je bilo doma vedno tako živahno. Hiša, je bila polna smeha, pesmi in veselja. Vse to je prešlo, tako kakor njegova mladost v sedmih letih za zapahi.

Jože je imel v zaporu to smolo, da je bil večkrat premeščen in je vedno prišel v tisto sobo, ki je bila kaznovana za dan ali dva brez hrane.

V sobi z njim je bil tudi pisatelj Janez Jalen, ki je rekel: »Ko bomo vsi enako jedli, bo pa konec te stradarije.« Paznik ga je zatožil, da je rekel »svinjarije« in soba je bila kaznovana tako, da so bili več dni brez hrane.

Edino tolažbo so ti revni zaporniki našli v molitvi. Noč in dan so molili rožni venec. Vrstili so se drug za drugim, tudi ponoči. Ko sta bila oba brata sojena na Božičnem procesu in je tožilec zasmehljivo obtožil enega od sojencev, je ta vstal, segel v žep in visoko dvignil rožni venec, rekoč: »Res je. Na ta rožni venec smo molili in bomo še, če Bog da!«

Na pomlad naslednjega leta so Jožeta premestili na Teharje. Tam je bilo še mnogo ostankov preteklih grozot. Vendar mu je bilo tu bolje, ker je lahko delal v svoji stroki.

Iz Teharij so ga premestili v celjske zapore, od tu pa v Maribor, kjer je bil strožji režim. Posebno so trpeli duhovniki, ki so jih strpali v eno sobo in so živeli v popolni izolaciji.

Iz Maribora je bil premeščen v Novo mesto, potem v Škofjo Loko in na Ig.

Spuščen je bil pri 31-ih letih, od katerih je bil, vštevši italijansko internacijo, preko deset let zaprt, in to v najlepših letih. Žal mu je bilo za izgubljeno mladost in za izgubo dekleta, ki ga ni čakala, da se vrne.

Zdaj je bil je prost, vendar ni imel nobene možnosti, da bi si ustvaril neko novo eksistenco. Našel pa je novo zanimanje.

12. julija 1952 sva se spoznala na božji poti k Mariji na Brezje. Jože je bil zrel mož s hudimi izkušnjami, jaz pa neizkušena, naivna maturantka na Trgovski akademiji. Sam je večkrat dejal, da mu je Marija na Brezjah pomežiknila, češ: »Ta bo ta prava.«

Septembra tistega leta pa je Jože nenadno dobil poziv k vojakom in 22. septembra je bil že na poti v kazenski bataljon v Gnjilane na Kosovu. Kazen se bo torej nadaljevala. Zakaj? Na to ni bilo odgovora.

Upal je, ker je imel srednješolsko izobrazbo, da bo služil največ šest mesecev, pa mu je bila prošnja odbita in tako je služil vojsko brez dopusta do septembra naslednjega leta. Toda Jože ni obupal, znašel se je.

Risal je skice topov, motorjev in kamionov, s katerimi so okrasili učilnico, tako da ga je pohvalil sam polkovnik, češ da v celem polku ni tako lepe učilnice.

Ko se je vrnil od vojakov, se je zaposlil pri podjetju Elektrosignal.

Nameravali so ga poslati v Nemčijo k Siemensu, a ni dobil dovoljenja, ker je bil »politično nezanesljiv«.

Poročila sva se 19. junija 1954. Zaprosila sva za stanovanje pri podjetju. Prošnjo so ugodno rešili, a na občini Črnuče so odločili, da ker je »belček«, bo zato zadnji, ki bo dobil stanovanje.

Stanovala sva pri moževih starših v mali mansardni sobici. Domači smo se stiskali, ker so vselili v hišo še druge stanovalce.

Čutila sva, da se obroč komunistov okoli naju zapira, posebno še, ker je Jože dobil poziv na orožne vaje.

Kljub veliki ljubezni do domačih in domovine sva se odločila za edini izhod - da se ilegalno podava v tujino

2. oktobra 1956 - na praznik angelov varuhov - sva se s sedem mesecev staro hčerkico Barbko napotila proti meji. Ko sva se poslavljala od staršev, nama niti na misel ni prišlo, da se vidimo zadnjikrat. »Največ morda za deset let, da se doma stvari uredijo, potem se vrnemo!«

Pot, ki smo jo ubirali preko meje, je bila »hudičeva pot«, kot nam je pisal znanec in svetoval, naj počakamo na drugo možnost. Toda za nas je bila ta možnost zadnja.

Hčerkici sva dala uspavalno tabletko, a ko je Jože z njo padel, se je zbudila in začela jokati. Bilo je ravno nad karavlo, pod nami pa je korakal vojak graničar.

Pomagali so nam angeli varuhi, da nas ni slišal, punčka pa je dobila še eno tabletko in potem se ni več zbudila, tudi ko je bila pot še hujša in je Jože z njo pogosto padal. Zaskrbelo me je, če ni bila druga tableta premočna in se hčerkica ne bo več zbudila. Jože jo je nosil za vratom kot ovčko in plazili smo se po vseh štirih.

Na meji pa so Jožetu popolnoma popustile moči in živci. Moje prošnje in solze so ga toliko opogumile, da smo prekoračili mejo in zdrčali po strmini navzdol v - svobodo. Pod nekim oddaljenim drevesom sva počivala oziroma spala, da sva si nabrala moči in nadaljevala pot do ceste, ki vodi v Graz. Tam je Jože zaprosil za politični azil. Po petih dneh smo dobili dovoljenje, da smemo iti naprej, do Salzburga. Stanovali smo privatno. Jože je takoj dobil zaposlitev v svoji stroki.

Prijavili smo se pri katoliški begunski organizaciji NCWC za izseli-

tev v Kanado. Medtem smo dobili še sina Joškota, in čeprav brezdomci, smo se čutili idealna družina.

24. junija 1957, na praznik Janeza Krstnika smo prileteli v Toronto, kamor nam je omogočil pot naš dobri dobrotnik, sponzor, doma iz Zelene jame, ki je tudi emigriral v Kanado.

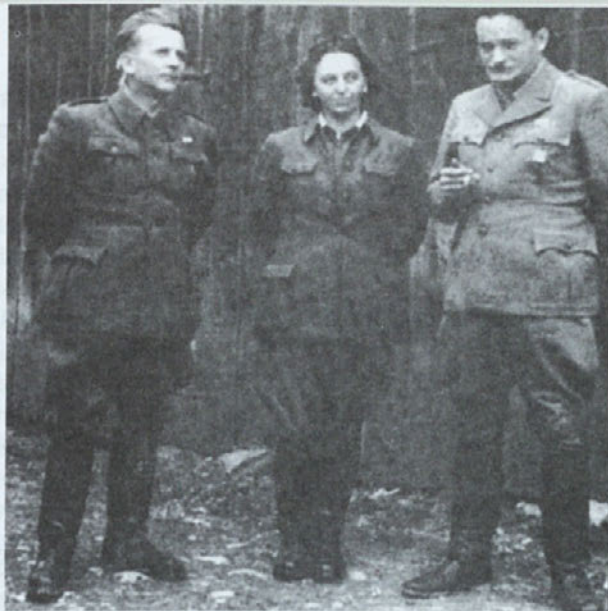
Bila sva presrečna. Imela sva dva otročka: Barbki je bilo 16 mesecev, Joškotu pa sedem tednov. Dobila sva stanovanje in sva imela dva kovečka premoženja.

Vključili smo se v slovensko skupnost v Torontu, hodili v slovensko cerkev, ki so jo postavili pridni slovenski rojaki s svojimi rokami in denarnimi žrtvami.

Najvažneje je bilo, da se čimprej naučimo jezika. Posebno Jože ga je potreboval, saj je delal med samimi domačini.

Med tem sta se rodila še naša »Kanadčana« Mojca in Marko. Jože se je z vso ljubeznijo posvečal družini, ki sva jo vzgajala v slovenskem duhu. Jože je dosledno vztrajal, da se je pri nas doma govorilo le slovensko. Otroci so hodili v slovensko šolo, ki je bila pri slovenski fari ob petkih zvečer in ob sobotah zjutraj. Tudi sama sem sedem let učila v šoli.

Pri Slovenskem državnem gibanju je Jože našel svoje somišljenike in večkrat napisal domoljubne članke v Slovensko državo. V prvih 30-ih letih smo imeli zelo razgibano družabno življenje.

Josip Vidmar, "kulturni vodja" revolucije, in zakonca Zdenka in Boris Kidrič, ki sta bila poleg Edvarda Kardelja v najožjem vrhu revolucije, ki jo nekateri še vedno imenujejo "narodnoosvobodilni boj". (vir: *Demokracija*)

Po osamosvojitvi Slovenije je Jože večkrat obiskal domovino, pa tudi druge dežele. Njegova ugotovitev je bila vedno ista: »Najlepša na svetu si ti – domovina Slovenija.«

30. avgusta 1994 se je iztekla žal Jožetova življenjska pot v tujini, kamor je pred 37 leti pripeljal svojo družino. S svojo pridnostjo nam je ustvaril prijeten, topel dom in lepo družinsko življenje. S svojo poštenostjo in vedrino pa si je pridobil veliko dobrih prijateljev in ugled med rojaki, ki se ga spominjajo in ga pogrešajo.

Nikoli pa ne bo zapolnjena praznina, ki jo po njegovem odhodu čutijo njegovi otroci, posebno pa še jaz, ki sem z Jožetom delila 40 let zakonskega življenja v dobrem in manj dobrem.

Vinko Škafar

DUHOVNIK DANIJEL HALAS ŽRTEV KOMUNISTIČNE ZLOBE

Prav je, da javnost izve, da je pisatelj Miško Kranjec, doma iz Velike Polane ovadil Danijela Halasa, župnika v Veliki Polani, kot člana »bele garde« v Prekmurju, vosovcu Šumenjaku.

S tem je Kranjec pokazal, da mu ni šlo za resnicoljubnost, temveč za domačo, vaško maščevalnost.

Danijel Halas je bil uradno ves čas po drugi svetovni vojni prikazovan kot žrtev madžarskega fašizma, čeprav so bili ljudje prepričani, da je bil žrtev domačih komunistov-revolucionarjev.

Škoda je, da dr. Marjan Breclj ni hotel omogočiti dr. Vladu Škerlaku, odličnemu poznavalcu madžarskega fašizma in slovenskega komunizma ter vnetemu iskalcu resnice, da bi ta na Madžarskem strokovno raziskal umor njunega skupnega gimnazijskega sošolca Halasa. Tako bi lahko laže in natančneje lahko sestavili mozaik, kdo je naročil in kdo je izvršil umor župnika Danijela Halasa.

K Škerlakovemu razmišljanju lahko dodamo tudi pričevanje sosedu, ki ga je na dan smrti obiskal župnik Halas. Ta je sosedu zaupal, da so ga minulo noč obiskali domači partizani in ga najprej prosili, da bi šel

z njimi v cerkev, ker bi se radi spovedali. Ko je z njimi odšel v cerkev, so spoved odklonili in ga začeli vabiti, da bi se jim pridružil in z njimi odšel na »osvobojeno« ozemlje, češ da ga bodo drugače Madžari ubili.

Po mučnem in dolgem izsiljevanju, da bi šel z njimi in po Halasovem vztrajanju, da ne bo zapustil svojih župljanov, so nadležni partizani odšli. Vprašanje je, kako so partizani vedeli, da mislijo Madžari župnika Halasa umoriti?

Ko je Danijelov brat Štefan Halas zvedel, da je Martin Žalig predlagal prekmurskim partizanom, naj likvidirajo Danijela, je brata povabil v Ljubljano, kjer bi na varnem dočakal konec vojne. Župnik Halas je bratu Štefanu odpisal, da kot duhovnik svojih vernikov ne bo zapustil in da bo ostal s svojim ljudstvom, naj se zgodi karkoli.

Omenimo še Puklastega Miho (Bogdan Hrovat, 1923-1948), znane-ga zločinca, ki je grozil ljudem v prekmurski vasi Bogojina dva tedna po Halasovem umoru (31. marca 1945) Istvanu Gyorkosu, ujetemu desetarju madžarske vojske, da bo z njim obračunal tako, kot je z Danijelom Halasom.

Gyorkos se še danes z hvaležnostjo spominja Ignaca Kovača iz Čakovca, ki je preprečil njegovo likvidacijo.

Tisti, ki še danes zanikajo, da bi pri umoru Danijela Halasa sodelovali revolucionarji, ne upoštevajo dejstva, da je v tistem času pogosto odločal o likvidacijah nekdo, ki ni bil čisto na vrhu partijske vaške piramide, in da s tem večina nižjih privrženecv ni bila seznanjena. To je toliko bolj veljalo za lokalno maščevanje.

Danijel Halas je pravi krščanski mučenec. Zavedal se je, da ga nameravajo umoriti. Umorjen je bil med svojo dušnopastirsko potjo 16. marca 1945, ko se je proti večeru vračal v svojo župnijo Velika Polana iz Dolnje Lendave, kjer je spovedoval redovnice.

BLAGOSLOVITEV ZNAMENJA KRISTUSA KRIŽANEGA

Starejši iz Šentjurija se verjetno še spominjate uprizoritve igre »Podrti križ«, ki so jo uprizorili vaški fantje in dekleta pred vojno. V tej igri je Tone Doblekar igral fanta, ki se upre podiranju križa. Križ vseeno podrejo in ga vržejo v grmovje. To vlogo je Tone v času, ko so po naši deželi razsajali proletarci, resnično podoživel.

Jože in Tone sta bila preprosta, verna kmečka fanta. Jože takrat še sedemnajst let ni imel, Tone pa je bil dve leti starejši in je bil član Fantovskega odseka. Rad je ministriral in sodeloval pri bogoslužnih opravilih. Hodil je v Ljubljano v obrtno šolo ter se izučil za krojača. Bil je v cerkvenem pevskem zboru, organist Kraljič pa ga je učil igrati na orgle. Bil je nadarjen za glasbo, tako da je že samostojno igral pri svetih mašah. Igral je tudi na klavirsko harmoniko in na kitaro. Tudi sam je že učil igranja na harmoniki svojega prijatelja Ščitnikovega Ludbeta. O politiki ni vedel veliko, vedel pa je, da je komunizem zlo, kajti je bil seznanjen s poročanjem o nasilju in umorih v Sovjetski Rusiji.

Ob koncu vojne je vedel, da so v gozdovih četniki, pozneje, junija, pa so se pojavili tudi partizani.

Ko so partizani ustrelili sosedo Mici Debeljak in jo pustili ob cesti vso v krvi, jo je Tone odnesel v sosedovo hišo, jo umil in položil na mrtvaški oder. Šele kasneje so prišle sosede, prižgale sveče in prinesle cvetja. S tem dejanjem pa je Tone storil »usodno napako«.

Čas je tekel in nasprotje v vasi se je stopnjevalo. Minili so trije meseci. Iz Mokreca so prišli partizani po Toneta, da bi šel z njimi na »zaslišanje«.

K sreči ga ni bilo doma, ker ga je Ščitnikov Ludbe še pravočasno obvestil. Tone se je umaknil in skril. Bilo je že pozno. Ko smo molili rožni venec, je močno potrkalo na vrata. Prenehali smo z molitvijo in mama je vprašala, kdo je.

»Odprite, partizani!« se je zadrl hreščeč glas. Mama je vstala in boječe odprla vrata.

»Kje imate Toneta?«

Mama se je izgovorila, da ga še ni doma. »V Ljubljano hodi v šolo in ima verjetno izpite.«

Eden od partizanov je pripomnil, da ima verjetno izpite za belo gardo.

Partizani so preiskali vso hišo. Mama je hodila pred njimi, oni pa za njo z naperjenim revolverjem.

V hišo je stopil partizan v škornjih in brez kape. »Zdravo!« je pozdravil. V imenu OF, do jutri zvečer naj bo sin Tone tu, da gre z nami na zaslišanje.

»Kakšno zaslišanje?« se je razburila mama.

»Če Toneta ne bo, greste vsi z nami, imetje pa bomo zaplenili.« je bil kratek partizan. »Smrt fašizmu, svoboda narodu!« Po teh besedah je partizan odšel. Proti jutru smo izvedeli, da so ponoči ustrelili

organista Antona Kraljiča, Virskega Toneta. Ko se je zdanilo, smo bežali v Grosuplje. Z nami je šlo še več družin iz vasi. Ko smo bili že kak mesec v Grosupljem pri dobrih ljudeh, so k nam prišli fantje, vaški stražarji, med njimi pa je bil tudi Tonetov prijatelj, Ščitnikov Ludbe.

Povabil ga je, naj gre z njimi in se z bratom ubitega organista pridruži postojanki v Boštanju. Ko pa so ustanovili postojanko v Šentjuriju, sta brata služila v domači vasi.

Ker se Tone ni zglasil pri partizanih »na zaslišanje,« so ga obtožili, da je ustanovitelj »bele garde« v Šentjuriju.

Ob razpadu Italije je Danilo Capuder odbral desetino fantov in z njimi odšel v grad Boštanj. Ko je bil grad napaden, so fantje udarili v izpad in se prebili na Turjak. Tudi Tone je šel s fanti iz postojanke Šentjurij na Turjak.

Po siloviti borbi, ko so partizani napadali z italijanskimi topovi in topničarji in ko je že vse gorelo, se je posadka na Turjaku vdala ob

Anton Doblekar

KJE SO POSMRTNI OSTANKI ANTONA IN JOŽETA DOBLEKARJA?

Anton Doblekar je bil doma iz Št. Jurija št. 30. V letu 1943 je bil član vaške straže oziroma pripadnik legionarjev v Št. Juriju. V gradu Turjak je bil zajet. Bil je odgnan v Ribnico, Kočevje in nato nazaj v Ribnico. Na željo domačinov je bil prignan v Grosuplje. Zaprt je bil v Grosupljem pri Tišlerčku. Dan ali dva pred prihodom Nemcev v Grosuplje je bil odgnan v neznanu. Po izjavi očitvidca so ga s spremstvom gnali po progi proti Šmarju in so ga nazadnje videli na Cikavi pred gostilno pri Tončetu. Gotovo je kdo živih, ki bi večje za kraj smrti in za zadnje počivališče Antona Doblekarja. Zato lepo prosim ljudi dobre volje, dobro misleče, ki bi karkoli vedeli o tem dogodku naj spregovorijo. Še posebej tisti, ki so bili leta 1943 drugače opredeljeni kot moj brat Anton Doblekar. Ne zadržujte v sebi, kar veste o tej zadevi. Za vse informacije bom zelo hvaležen. Posebno hvaležen pa bom, če kdo kaj ve tudi o smrti Jožeta Doblekarja. Ne daj Bog, da bi kaj vedeli o njima in odšli v večnost s skrivnostjo. V imenu bratov ponujam roko sprave.

***Sporočite mi osebno ali anonimno na naslov
Franc Doblekar, Št. Jurij 72.
Lepa hvala in Bog vam plačaj.***

partizanski obljudi, da bodo lahko odšli domov. Po vdaji sta bila živa zajeta tudi Jože in Tone. Skupaj z drugimi so jih odgnali v Velike Lašče, nato v Ribnico, Kočevje in spet v Ribnico. Tu so potegnili Jožeta iz

zapora in ga ustrelili ne nekem vrtu. Nek mlad domobranec je kasneje pripovedoval, kako je Jože svojim mučiteljem govoril, da se ne boji umreti za narod. Tone pa je bil pripeljan na željo nekaterih domačinov Grosuplje. Dan ali dve pred prihodom Nemcev v Grosuplje so ustrelili tudi njega. Njegov grob smo iskali na Koščakovem hribu in v Stehanu, vendar ga nismo našli.

Ker ne vem za groba svojih bratov, sem jima postavil križ na kraju, kjer sem Toneta videl zadnjič. Naj jima bo to znamenje v spomin in Bogu v čast, saj sta se odločila zanj in bila proti podiranju križev.

Korošec

»Narodno osvobodilna borba«

Toliko je te pesmi, da je že vrabci čivkajo na strehah.

Pa poglejmo, kako je bilo s to zadevo takrat, leta 1943!

Ko smo se po osmem septembru leta 1943 zbirale nekatere poštojanke v Šentjurju, smo skupaj vaški stražarji in partizani vsak po svoje zbirali orožje razpadle italijanske vojske, se organizirali in se odpravljali vaški stražarji na Turjak, partizani v Ribnico, nikomur ni prišlo na misel, da bi sprožil. Vsem je bilo dovolj sovraštva. Veseli smo bili, eni in drugi, da je konec morečega stanja.

Ko sva z Dežmanom odhajala s Turjaka s svojimi fanti, smo se na Cikavi srečali s partizansko četo, ki je hitela v nasprotno smer. Oboji smo se ustavili in se pozdravili. Nekemu partizanu pa se je sprožila puška (bil je nervozen) in krogla je zadela kurata dr. Petra Križaja v roko.

Partizanski poveljnik se je oprostil, poslal hitro v vas po konja in voz, da so ranjenega kurata partizani odpeljali do rudniškega bloka za ljubljansko bolnico.

To je bil dovolj močan primer lojalnosti - močne želje vseh, da je konec sovražnosti med nami.

To pa nikakor ni bilo v načrtu teroristične komunistične partije, ki je ultimativno zapovedala, da je vsak, ki se bori proti okupatorju zunaj OF, izdajalec in zasluži smrt. Zato je ta partija poslala 18. septembra 1943 mnoge dobre fante v napad na nas, ki smo vedrili v izpraznjeni

postojanki na Sv. Urhu, da bi nas uničili. Doživeli so strašen poraz, tako da so bežali vse do Orel. Mi pa smo dokončno spoznali, da s komunistično partijo *ni sprave*.

GRAHOVO 24. 11. 1943

NAŠIM MRTVIM SOBORCEM

*O, ne, fantje, mi vas ne pustimo,
da bi šli pozabljeni iz srca.
Za slovensko ste umrli domovino,
slava vaših dni ne bo prešla.*

*Slava vaših dni ne bo prešla,
dokler bodo vaše pesmi peli,
»Oče, mati, bratje in sestre«,
z močno vero v Boga.*

*Slava vaših dni ne bo prešla!
Slavno vaše bo ime!*

Poveljnik Kremžar France

*Ne vem zakaj sem na
žioljenja ženitnini,
morda sem padel kakor
sveča iz rok dekleta.*

(France Balantič)

*„Najbolj pesniška žrtev
revolucije v Sloveniji,
zavit v svoj
večni plamen...“*

(dr. Tine Debeljak)

*„Žrtve plamenov
zažganih iz
Dakijeve roke...“*

ZLOČINCEM NIKJER NE POSTAVLJAJO SPOMENIKOV

Ali lahko najdemo v tisočletni slovenski zgodovini še kakšno tako negativno slovensko osebnost, kot so Kardelj, Kidrič, Maček, Ribičič, Stjenko Polak in morda še kdo?

Nasproti strašnim zločinom, moralni in gmotni škodi, ki so jo zagrešili, postavljajo njihovi zagovorniki mit »NOB«. To pa je maska, pod katero so uresničevali ti zločinci svoje utopične cilje z doslej na Slovenskem nevideno nečlovečnostjo in nemoralnostjo.

Ob slovenskem prehodu v demokracijo leta 1990 v Sloveniji ni prišlo tako kot pri drugih vzhodnoevropskih narodih s strani ustrahovanih množic do procesov, preko katerih so le – te sproščale svoj gnev nad dolgoletno komunistično tiranijo, temveč so tekli postopki za odstranitev ali prestavitev neprimernih revolucionarnih znamenj demokratično. Vendar so nekateri, zlasti »borci NOB«, še ob tem protestirali. S tem so ponovno dokazali, da organizacija združuje ideološke somišljenike, katerih vrednota je vedno bila revolucija in ne osvobodilni boj.

To organizacijo NOB je po 2. svetovni vojni ustanovila komunistična partija, ki jo je tudi ves čas vodila in usmerjala. To ni bila nikoli organizacija vojnih veteranov, kakršne so v zahodnem svetu, temveč izrazito poli-

Spomenik Borisu Kidriču v Ljubljani

tična, partijska organizacija in takšna se je ohranila do danes, ko še vedno deluje pod partijskim okriljem.

Tako deluje še nekaj političnih strank, na primer ZL, LDS, DeSUS, SNS.

Kot prej v 45 letih komunistične diktature, tudi danes ne priznavajo demokratičnih načel in želijo na vsak način ohraniti vse, kar so si v diktaturi prisvojili, celo revolucionarne simbole: zastave z rdečo zvezdo, stotine medalj, pozdrav s pestjo in seveda spomenike Kardelju in Kidriču.

Značilno je, da ves ta odpor proti zakonitemu in demokratičnemu postopku odstranjevanja posameznih spomenikov revolucije izvira iz enega središča. Vsa protestna pisma so si tako zelo podobna, da je to popolnoma jasno. Zavestno uporabljajo besedo rušenje, čeprav ne gre za rušenje. S to frazo hočejo javnost čim bolj zmeti. Hočejo prikazati, da pomeni rušenje oziroma odstranjevanje spomenikov zanikanje zgodovine. To je čista neumnost.

S predstavitvijo revolucionarnih spomenikov v muzejsko okolje bodo zgodovinski dogodki pravilneje ovrednoteni, saj take vrste spomeniki na javnih mestih izkrivljajo pravo podobo preteklosti.

Spomeniki naj bi izpričevali pomembne, pozitivne osebnosti. Zato spomeniki ljudem, ki so bili osrednji dejavniki komunistične revolucije, pod katerimi je bilo zločinsko pobitih na tisoče Slovencev, ne spadajo na javne površine. To so uredile vse današnje demokratične države, katere so imele temna obdobja fašizma, nacizma in komunizma. Zato tam ni danes v javnosti spomenikov Hitlerju, Mussoliniju, Stalinu in drugih tiranov, ki jih je zgodovina označila za zločince.

Če izhajamo iz dejstva, ki ne more biti več sporno, da so fašizem, nacizem in komunizem gibanja, v katerih so se doslej izvrševali najbolj množični zločini, potem ne moremo zanikati, da sta bila Kardelj in Kidrič vodilna slovenska komunistična zločince. Zato je nesporno, da njuna spomenika ne moreta stati na javnih mestih.

Tisti, ki vztrajajo, da bi spomenika ostala, bi morali ovreči dejstvo, da sta zločince.

»Osvobodilna borba« je bila maska pod katero so skrivali komunistično revolucijo. Ta borba je bila naperjena proti narodu, ki je zavračal komunizem, zato je danes slovenska zemlja posejana z grobišči!

Okupiran narod predstavlja najugodnejše razmere za uresničevanje nekih drugih ciljev, ki pa z interesi naroda nimajo nobene zveze, narobe, so v popolnem nasprotju z njim. In za takšne interese sta se zavzemala in sta jih tudi uspešno izpeljala oba vrhunski komunisti, Kardelj in Kidrič. Cilj je bil pognati okupiran narod v čim večjo stisko, povzročiti mu čim več žrtev, z izzivanjem okupatorja ali preko lastnih likvidacij nezaželenih narodnjakov. Na tem pogorišču je bilo potem lahko zavladatai.

»Boj proti okupatorju« je bila spretno prirejena vaba za ljudi, ki so imeli mržnjo do okupatorja. Zlasti lahko je bilo s tem geslom premamiti mladino. Vsi ti ljudje so šli pod vodstvom partije v boj proti okupatorju. Spoznali pa so, da je ta »boj« revolucija. Tisti, ki so se postavili po robu, so bili pokončani in ležijo neznano kje po vsej naši domovini.

Okupatorja nas torej Kardelj in Kidrič nista rešila. Kaj sta nam torej prinesla?

Socializem, družbo, v kateri ne bo več izkoriščanja. Tudi če bi to uresničila, ne bi imela pravice do množičnih pobojev moških, žensk in otrok. Tudi v tem primeru bi bila zločinca.

Gospodarsko smo pričeli čedalje bolj zaostajati za našimi zahodnimi sosedi.

Naše gospodarstvo se je popolnoma zrušilo, in če smo v primerjavi z vzhodnimi sosedi še kolikor toliko dobro živeli, je bila to zasluga težkih milijonov, ki jih je Zahod dajal Jugoslaviji zaradi njenega nasprotovanja po letu 1948 Sovjetski zvezi, v kateri je Zahod videl največjega nasprotnika.

Toda te milijone bo treba vračati in vračali jih bodo še dolga leta naši potomci.

Spričo tega se lahko še enkrat vprašamo: Ali lahko najdemo v tisočletni slovenski zgodovini kakšno tako negativno osebnost, kot so bili Kardelj, Kidrič, Maček, Ribičič, Polak in še mnogi drugi. Težko bi jo našli.

Dokler bodo taki ljudje imeli spomenik sredi Ljubljane, bomo lahko vselej osramočeni povešali oči pred tujci, ki nas bodo vprašali, kakšne zasluge imajo ti možje za Slovenijo.

Condor

Žrtvovanje bataljona

Ob vsaki sovražni ofenzivi so bili vojaški in politični vodje partizanov prvi v bunkerjih. To je bilo vedno najpomembneje – da se je vodstvo skrilo v varno zavetje bunkerjev, usoda vojaških enot pa je bila drugotnega pomena. Ko so Nemci s Sv. Katarine in s Toškega čela med ofenzivo spomladi 1943 zaprli mejo, Italijani pa so z južne strani zasedli dolomitsko območje in obkolili partizane, ki so varovali svoje najvišje partijsko politično vodstvo, je centralni komite zaradi svoje varnosti žrtvoval cel bataljon. Veliko partizanov je padlo samo zato, da se je partijsko vodstvo lahko pravočasno umaknilo in se poskrilo po bunkerjih. Bataljon Dolomitskega odreda bi se napadalcem sicer lahko še izmaknil, toda zaradi partijskega vodstva, skritega v neposredni bližini, je moral ostati na svojem mestu. Centralni komite je ves bataljon prepustil napadalcem. Med partizani, ki so varovali partijsko vodstvo in so bili prepuščeni bridki usodi, je bilo veliko ujetih, ranjenih in pobitih. Partija ni želela ničesar prepustiti naključju. Več desetina partizanov so žrtvovali z izgovorom, da je obstajala nevarnost, da bi sovražnik lahko našel bunkerje.

Ujeti partizani I. bataljona Dolomitskega odreda konec marca 1943.

Partijsko vodstvo se je na ta način ohranjalo. Tako kot v Dolomitih, je bilo že leta 1942 med italijansko ofenzivo v Kočevskem Rogu. Vodstvo je najprej zavarovalo svoje glave, partizani pa so bili prepuščeni lastni usodi.

Vprašanje je, zakaj so v bližini bunkerjev pustili tako veliko število partizanov.

Ravnanje, ki je zahtevalo toliko mrtvih, je bilo zlasti za poveljnike v bataljonu nesprejemljivo, vendar so morali molčati, sicer...

Ali je bilo to izpostavljanje partizanov zaradi zavarovanja članov partije, ki so v bunkerjih mirno jedli in pili ter čakali, da bo konec ofenzive »bratstvo in edinost«? Čudno je, zakaj do danes še nihče ni kritično pisal o teh stvareh. Zakaj so žrtvovali toliko partizanov?

Za vse, ki smo delali za partijo in partizane, je bila izguba cele enote v Dolomitih velik udarec. Med partizani se je o tem takrat veliko govorilo. Ko smo za ta nesrečni dogodek zvedeli, je zavladovalo veliko razočaranje. Na eni strani toliko žrtev, na drugi pa vodstvo pri požrtijah in pijančevanju v bunkerjih, ki so bili tako zastraženi, da nihče ni vedel zanje niti v odredu. Za bunkerje so vedeli samo Mačkovi sorodniki, stari partizani in tisti, ki so jih gradili.

Z bunkerji, njihovo opremo, hrano in vsemi podobnimi zadevami se je v glavnem ukvarjal Maček.

V vodstvu so vedeli, da se pripravlja ofenziva, vendar so se zanašali na svoja varna skrivališča in so bili pripravljeni žrtvovati partizane.

Mari Kolman

MILWAUKEE – 2004

Kot že vsa leta, smo se tudi letos zbrali v parku društva Triglav, da se poklonimo spominu naših pobitih domobrancev in vseh žrtev komunističnega nasilja. Vreme nam ni bilo ravno naklonjeno, zato smo imeli komemoracijo v dvorani. Naš vsakoletni gost rev. Gregor Goršič, ki je še kot študent vedno sodeloval z nami, je zbolel, zato je sv. mašo opravil dr. Jože Gole, duhovni vodja našega društva.

V čudoviti lepi pridigi se je spomnil naših dragih, ki v neznanih grobovih počivajo po vsej Sloveniji.

Naše molitve smo posvetili škofu dr.Gregoriju Rožmanu, generalu Leonu Rupniku, vsem pokojnim članom našega društva in vsem žrtvam komunizma.

Po maši smo zapeli »Gozdič je že zelen.«

Naša skrb je, da bi mladi rod razumel in doumel, zakaj se leto za letom tako zvesto zbiramo v počastitev njih, ki so trpeli in umirali za domovino onstran oceana.

Kathy Kaye je v angleščini ponovila zgodbo slovenske tragedije od leta 1941 do 1945 - komunističnega genocida. Njena hčerka pa je na violino občutljivo zaigrala žalostinko. Prijatelja g. Lojze Gregoroč in g. Jože Rus, oba iz Chicaga, pa sta doživeto podala nekaj recitacij.

Spomnili smo se tudi dr.Valentina Meršola, ki je s svojim pogumom in odločnostjo dosegel, da civilni slovenski begunci leta 1945 niso bili izročeni partizanom.

Za zaključek so nas naša dekleta presenetila z lepo izvedeno simbolično vajo.

Sledilo je okusno kosilo, delo naših marljivih, sposobnih kuharic. Po dobrem kosilu pa smo gledali film »Zamolčani« Jožeta Možine, ki je bil posnet v Ljubljani.

S tem smo zaključili našo spominsko proslavo, ostale pa so naše nezaceljene rane. Vsakič, ko se pripeljemo v naš Park, nas ob vhodu spominja »Domobranski grob« na tiste, ki so nam jih pomorili.

UMIRANJE NA OBROKE

Slovenska rodnost je v primerjavi s 25 državami Evropske zveze na predzadnjem mestu. Tako kažejo podatki Eurostata iz leta 2003. V Sloveniji naj bi bilo rojenih le 8,7 otroka na tisoč prebivalcev, medtem ko je povprečje v Evropski zvezi 10 otrok na tisoč prebivalcev.

V Sloveniji pride na sto rojstev kar 58 splavov, v 122 občinah pa je leta 2002 več ljudi umrlo, kot se jih je rodilo.

Neizpodbitno dejstvo je, da pri sedanji stopnji rodnosti ni mogoče več zagotoviti ohranjanja števila prebivalcev, kaj šele, da bi se to število povečalo. Z drugimi besedami to pomeni, da Slovenija umira na obroke.

Slovenska oblast bi se morala zamisliti vsaj nad dejstvom, da smo po rodnosti na predzadnjem mestu v Evropi, če si je doslej sklicevala na dejstvo, da so težave z rodnostjo povsod po Evropi. Za nami je uvrščena le še Nemčija, s katero pa se Slovenija s slabima dvema milijonoma prebivalcev ne more primerjati.

Stopnja rodnosti v Sloveniji bi bila še toliko bolj zaskrbljujoča, če bi statistično obdelali le Slovence, brez priseljencev z juga, ki imajo bistveno višjo rodnost.

Glede na to dejstvo lahko ugotovimo, da bodo naši potomci sčasoma postali manjšina v lastni domovini. Če pa dodamo še veliko število samomorov in smrtnih prometnih nesreč, potem prihodnost slovenskega naroda ni rožna.

In kaj je za izboljšanje položaja naredila naša oblast? Iz vladajočih strank smo lahko slišali le cinične besede, kot je na primer ta, da bi slovensko rodnost rešili s priseljenci. (Tako postane jasno, odkod izvirajo politične igrice z »izbrisanimi« in z džamijo!) Prav tako želi vladajoča večina na vsak način vsiliti zakon, ki bi istospolna partnerstva izenačil z zakonsko zvezo med možem in ženo.

Ni izključeno, da bo ta tema vladnim očitek opoziciji o nestrpnosti in nazadnjaštvu. Vsekakor je dovolj jasno, kakšne vrednote zastopa sedanja oblast.

ZGODOVINA, KI JO ZANIMAJO DEJSTVA

Izšla je zgodovinska monografija dr. Tamare Griesser-Pečar o dogajanju med drugo svetovno vojno (»Razdvojeni narod. Slovenija 1941–1945«)

Kot je povedal urednik zbirke Premiki Aleksander Zorn, je vrednost knjige v tem, da ni zgodovina z druge plati, temveč zgodovina nad plati. Griesserjevo so namreč zanimala dejstva, viri, dokumenti. Šele na njihovi podlagi si je izoblikovala celovit pogled na okupacijo, kolaboracijo, državljansko vojno in revolucijo, štiri najbolj nevrvalgične pojme slovenske polpretekle zgodovine.

Za Jožeta Bernika, ki je skupaj z ženo Marijo knjigi napisal uvodno besedilo, je omenjena raziskava, napisana v spomin na vse slovenske žrtve druge svetovne vojne, predvsem pa na žrtve totalitarnega režima, nečloveško pobite v prvih mesecih po vojni, dobrodošla spodbuda za začetek kulturnega dialoga v našem še vedno razklanem narodu.

Zgodovinski resnici smo toliko bliže, kolikor več kamenčkov zložimo v nikoli popoln zgodovinski mozaik, je na predstavitvi dejala avtorica dr. Tamara Griesser – Pečar.

Knjiga je vsekakor ena obsežnejših in po obravnavanih vidikih celovitejših zgodovinskih raziskav o travmatičnem dogajanju med drugo svetovno vojno na slovenskih tleh.

Griesserjeva se na podlagi rezultatov svojih zgodovinskih raziskav na več kot 500 straneh loteva predvsem enega vprašanja: kako je sploh moglo priti do slovenskih

Edvard Kardelj in Boris Kidrič, strateg in izvrševalec komunistične revolucije. Kidrič: "Prehitevamo evropski razvoj. V celotni Evropi imamo opravka z osvobodilno vojno"

notranjih sporov in katere struje, tendence in pogledi so jih zanetili, da so se lahko iztekli v tako krvav spopad. Glavno pozornost je posvetila letoma 1941 in 1942, poseben poudarek pa je namenila koncu vojne, ko so komunisti prevzeli oblast.

Med dokončnimi ugotovitvami so tudi naslednje: Komunisti (v začetku vojne jih je bilo morda le kakih 1500) so si po drugi svetovni vojni oblast zagotovili tako, da so večplastni medvojni osvobodilni boj izkoristili za svoje načrte o prevzemu oblasti, ga izkrivili in uporabili za zgraditev diktatorskega sistema, ki naj bi ostal »nedotakljiv« za vse večne čase. Resnica in človekovo dostojanstvo jih pri tem nista zanimala. Državljanska vojna je izbruhnila, ker si je tako imenovana »osvobodilna fronta« prilastila, monopolizirala odpor proti okupatorju, ki ni bil nič drugega kot ustrahovanje naroda. Konzervativna, tradicionalistična stran se je tedaj znašla v obsednem stanju. Da bi si rešili življenje in se obranili pred rdečim terorjem, so bili mnogi prisiljeni sprejeti orožje iz rok okupatorja.

NAŠI OSEMDESETLETNIKI

ING. MIHA MEJAČ – 80-LETNIK

Miha je bil rojen 17. septembra 1924. v Zalogu pri Ljubljani kot najmlajši v družini šestih otrok.

Po končani klasični gimnaziji v Ljubljani leta 1943, je takoj pristopil k domobrancem in služil do konca v 22. četi višnjegorskega udarnega bataljona. Bil je prvi domobranec, ki je bil ranjen v 22. četi. Za »spomin« še vedno nosi kroglo v stegnu.

Miha je bil drugič težje ranjen 4. aprila leta 1945 v trebuh. Zdravnik, ki mu je nudil prvo pomoč v Stični, se je čudil, da mu krogla ni prestrelila črevesja.

Ob koncu vojne, 5.maja 1945, je bil Miha z drugimi ranjenci na ljubljanskem gradu že v koloni, pripravljen za odvoz na vlak, ki bi peljal v Avstrijo, kamor niso prišli – vsi so bili pomorjeni v Brezarjevem breznu.

Ordinans Andrej Oman ga je odvedel iz te kolone in ga poslal k

bratu, komandirju 22. čete Franju Mejaču. Tako težko ranjenega so Miho ob pomoči domobrancev 22. čete pripeljali 13. maja v Vetrinje.

Ob skrbni bolniški negi na vetrinjskem polju je Miha hitro okreval in bil dodeljen v prvi polk, ki je bil določen za zadnji transport v »Italijo«; tako se je rešil mučenja in smrti v rokah partizanov.

Jeseni leta 1945 je z drugimi študenti odšel v Gradec, kjer se je vpisal na tamkajšnjo univerzo. Diplomiral je iz kemije.

Leta 1955 je emigriral v Ameriko k atu, sestri in bratu.

Svoja upokojska leta Miha preživi pozimi v Floridi, poleti pa pridno vrtnari na svojem domu v Milwaukeeju ter na domu hčerke in sina. V posebno veselje pa sta mu dve vnukinji in dva vnuka.

Dragi naš Miha, želimo Ti še mnogih zdravih in srečnih let med nami!

Franjo

MILAN DULAR, NAŠ 80-LETNIK

Domobranec Milan je bil rojen 4. julija 1924 na Potoku blizu Novega mesta. Bil je eden od osmih otrok številne slovenske družine. Sedaj živijo so še en brat in štiri sestre v domovini. Sestra Milena mu je umrla pred nekaj leti, najstarejši brat Ivan je bil vrnjen iz Vetrinja in leži nekje v Kočevskem Rogu.

Milan je bil čudežno rešen maja 1945, ko je bil zajet domobranski bolniški vlak.

Pozneje je prišel v taborišče v Italiji, od tam pa leta 1947 v taborišče v Avstriji. Tam je spoznal dekle Marijo, s katero se je poročil leta 1949. V Ameriko je prišel že z družino jeseni istega leta k teti v Barbeton,

pozneje pa v Cleveland. Tu je našel dobro službo pri General Electric, kjer je delal 37 let, nakar se je zasluženou pokojil.

V družini se je rodilo pet otrok: dva sina in tri hčere. Sedaj imata z ženo enajst vnukov in pet pravnukov.

Milana še vedno veseli vrtnarjenje na domačem vrtu, poleg tega pa se posveča delu v raznih društvih. Je tudi član clevelandskega Tabora in naročnik naše revije.

Dragi naš Milan, Bog te živi še na mnoga leta!

dr. Peter Urbanc

TISKOVNA POROČILA

Predsedstvo RS: Predsednik dr. J. Drnovšek je izseljencem ob vstopu RS v EU dejal: »Vi, rojaki - izseljenci ste dokazali, da se znajdete, in da ste bili uspešni. Vaše izkušnje nam bodo v EU dragocene. RS želi biti prijazna dežela tudi za slovenske državljane, ki živite v tujini. Čestitam vam ob prazniku slovenske državnosti z željo, da bi ohranili čim tesnejši stik s svojo domovino«. Ob takem govorjenju se je moral dr. Drnovšek ugrizniti v jezik, ker za izseljence ni nikoli imel dobre besede. On je prvi javno diskriminiral izseljence z znano izjavo, da izseljenci ne smejo imeti vpliva na politiko v RS. Iz tega navodila izhaja negativen odnos do povratnikov, odklon do investitorjev (boste tretirani kot tujci!) ter še posebno močan odklon do Argentincev. Teh svojih navodil ni J. D. nikdar preklical, vlada pa jih je aplicirala na vsa področja: državljanstvo, volitve, denacionalizacija, izjemno drage konzularne usluge itd. Čuden premier, ki bi moral še posebej paziti, da bi bil enako naklonjen vsem Slovencem. RS po zaslugi dr. Drnovška vidi v izseljencih samo še občasne obiskovalce, turiste. Njihova vključitev v življenje doma, kjer bi bili enakopravni državljani, ni zaželeno. Razlog: izseljenci nikoli ne bi volili zastopnikov levega tabora.

Predsednik Janez Drnovšek se je vedno rad vtikal v področja (zunanja politika, notranja politika itd.), ki ne spadajo v kompetenco predsednika države.

V nasprotju s takim dosedanjim obnašanjem se, vsaj do sedaj, v

letošnje volitve v državni zbor sploh ne vmešava. Zakaj? Ali morda računa z zmago opozicije in se boji zamere, ker očitvidno namerava (tako določa ustava, o.p.) ostati predsednik tudi pod novo vlado?

Obisk: Na povabilo predsednika države Drnovška je bil na obisku v Sloveniji predsednik Črne Gore Filip Vujanović. Naši politiki bi se radi čimbolj približali Črni Gori, ki je bila RS vedno bolj naklonjena kot Srbija! Srbom to verjetno ni preveč všeč, vendar kaj lahko storijo!

Za veleposlanico na Slovaškem je predsednik imenoval gospo Majo Marijo Lovrenčič Svetek. Tudi prej je bila tam veleposlanica, ženska, in sicer Ada Filip Slivnik. Kot vemo, je veleposlanica na Irskem sestra dr. Drnovška.

Opravičilo

V zadnji številki našega glasila je šlo pomotoma nekaj člankov v tiskarno, ne da bi šli skozi cenzuro lektorice, gospe Mire Ban Šekoranja. Opravičujemo se vsem spoštovanim bralcem in cenjeni gospe Miri za nerodno, neljubo napako.

Skupina preživelih slovenskih domobrancev je pripravila CD zgoščenko, na kateri so originalne domobranske pesmi in domobraska godba iz leta 1944, s komentarjem iz leta 1989.

Originalni glasovi in godba tistih, ki so zasuti v breznih, so neprecenljiv narodni zaklad!

Na razpolago je še nekaj zgoščenk. Dobite jih na Konzorciju Tabora, Štula 23 - 1210 Ljubljana - Šentvid. Cena je 2.500 SIT.

ODŠLI SO

Blaž Vavpetič

Dragi Blaž je umrl dne 5. junija letos na svojem domu v Thompsonu.

Rojen je bil v Sloveniji. Bil je mož Marije Oblak iz Bizovika. Poroče-

na sta bila 63 let. V novi domovini Ameriki sta si ustvarila lepo vzorno posestvo, kjer je dobil streho in prijazno postrežbo vsak rojak, ki je potrkal na njihova vrata.

Imata pet lepo vzgojenih otrok: Nick, ki je bil rojen še v Sloveniji, Joe, Tony, Marija in Kati

Blaž je bil vaški stražar in domobranec. Bil je aktivni član clevelandskega društva Tabor.

V pogrebnem zavodu so se poslovili od njega člani Tabora z molitvijo, domobranskim praporom in vencem. Spremili so ga na njegovi zadnji poti.

Pogreb dragega pokojnika je bil 8. junija s sv. mašo v cerkvi Sv. Patricija v Thompsonu.

Ženi Mariji in otrokom izražamo naše globoko sožalje!

Dragi Blaž, počivaj v miru v Tvoji drugi domovini Ameriki!

*Tabor DSPB - Cleveland - S.V.
in Konzorcij glasila*

Ob smrti moje žene Pavline L. Korošec sem prejel toliko izrazov sožalja in tolažbe, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Oprostite mi, dragi prijatelji, če po tej poti izrekam vsakemu posebej hvaležnost za vaše sočutje in resnično prijateljstvo.

Vaša iskrena beseda tolažbe mi bo v drag spomin

S spoštovanjem, Ivan Korošec

Priobčujemo sliko pok. Jožefa Levstika, ki je izpadla v prejšnji številki Tabora.

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

Mira Šekoranja	SIT 10.000.-
Pavla Adamič	SIT 5.000.-
Lilijan Sivec	USA \$ 30.-
Juliana Gorenšek	USA \$ 20.-
Marinka Skubitz	USA \$ 10.-
dr. Tine Meršol	USA \$ 50.-

In memoriam

Francka in Hinko Zierenfeld v spomin na pok. Pavlo Korošec	Kan. \$ 100.-
Emica in Jože Pogačar v spomin na pok. Pavlo Korošec	Kan. \$ 200.-
Anica Moder v spomin prijateljici pok. Pavli Korošec	Eur. 100.-
Biba in Jože Rus v spomin na pok. Pavlino Korošec	USA \$ 50.-
Franjo Mejač v lep spomin glavne upravnice Tabora, pok. Pavline Korošec	USA \$ 20.-
Milena in Edi Gobec v spomin na pok. Pavlino Korošec	USA \$ 50.-

Konzorcij Tabora v hvaležen spomin na zvesto upravnico Tabora Pavolino L. Korošec	USA \$ 200.-
I. K. v nepozaben spomin na pok. dobro, zvesto ženo Pavlo	USA \$ 100.-
Družina Lunka v spomin na pok. Pavlo Korošec	SIT 40.000.-
Namesto cvetja na grob pok. Pavline Korošec Verena in Branko Zorn z družino ..	SIT 10.000.-

Za Rožmanov dom

France Hren	\$-40
-------------------	-------

Dar društvu

Rezka Zupančič	\$ 20.-
Toni Vogel	\$ 10.-
Ani Košir	\$ 5.-
dr. Tine Meršol	\$ 50.-

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

Taborišče Spittal - Dekleta pred odhodom v daljni, tuji svet

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):
Za Slovenijo 5.000 SIT.
Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Ivan Korošec,

Štula 23

1210 Ljubljana Šentvid

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Lektorica: prof. Mira Šekoranja

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Edinburski grad, ponos mesta

Posebnost Škotske so dudasi.

Edinburgh si upravičeno zasluži opevanje svoje simpatičnosti. Zaradi svoje elegance in sloga je ena najlepših prestolnic v Evropi.

Škotska

**"Kjer rod je moj,
kjer sin je tvoj,**

tam si slovesita!"